

STUDENEC

Podle knihy Josefa Krušiny „Dějiny Trpína a okolí“ je osada připomínána už v roce 1405, když se Margareta Bušková z Trpína domáhá na Herartovi Paškovi vyplacení věna ze dvora na Studenci.

V roce 1581 je ve svojanovské Rychtářské knize zápis o sporu mezi Havlem Dvořákem z Podmiestí a Martinem Studencem, o část pozemku, kterou mu Havel Dvořák upřel. Sešla se komise, ve které byli na straně Havla Dvořáka: Matouš Štafa, Michal Pazlar, Jakub Zeman a Kašpar Kovář - všichni byli z Bystrého. Na straně Martina Studence byli: Jiřík rychtář hlásenský, Jan Štefka ze Svojanova, Urban Libuše a Duchek Studence z Podmiestí. Spor rozhodli: Jiřík Hruška z Limberka a Václav Starkovský, vrchnostenský úředník z Jesenice ve prospěch Martina Studence.

Podle ústního podání byl v osadě Studenec původně vrchnostenský dvůr, který byl později rozdělen. Stál mezi nynějším číslem 2 a 3.

O 18. století již víme, že zde hospodařilo 5 rodů, tedy stejný počet jako má ruka prstů. Ve svahu, ve výšce 530 m nad mořem, kde se také krajina otevírá jako ruka, i když víceprstá, na každém konci pomyslného prstu je jeden člen rodu, kterého toto hospodářství živí.

V 18. století to byly rody:

1. Olivovi

- Studenec č. 1

- Studenec č. 6

- Studenec č. 10 a 19

Matěj Oliva *1721 půlsedlák
(měl šest dcer)

Jan Oliva *1754 půlsedlák

František Oliva/asi*1800/
tkadlec, chaloupkář

2. Bednářovi

- Studenec č. 2

- Studenec č. 4

- Studenec č. 13

Jan Bednář *1650 půlsedlák

Martin Bednář *1699 chaloupkář

Václav Bednář *1797 tkadlec

a chaloupkář

3. Říhovi

- Studenec č. 3

Jakub Říha *1712 sedlák

(jeho vnučka si vzala F. Graciase)

4. Stejskalovi

- Studenec č. 5

- Studenec č. 8

Jiří Stejskal *1729 půlsedlák

Jan Stejskal *1722 půlsedlák

5. Škrancovi

- Studenec č. 7

Antonín Škranc *1729 půlsedlák

V pomyslné dlaní si v 19. století našly místo domky potomků těchto pěti rodů a osada se zvětšila na 20 domů. Tito domkáři už byli hlavně tkalci, ale také kameníci, pan Moravec řečený „Stráňa“ se živil košíkářstvím, pan Findejs zase vyráběl žínky ze zvláštního materiálu a způsob výroby tajil. V osadě byl také obuvník, krejčí, tesař, stolař i švadlena. Skoro všichni byli také dobrými včelaři.

Původní statek a půlstatky dostaly v 19. a 20. století také nové vlastníky:

č.p. 1 Klímovi, Tocháčkovi a Findejsovi,

č.p. 2 Křibský a později Graciasovi

č.p. 3 Graciasovi

č.p. 5 Kratochvílovi

č.p. 6 Olivovi, Graciasovi a Benešovi

č.p. 7 Kolouchovi

č.p. 8 Šubertovi, Graciasovi

Ve dvacátém století se Studenec změnil. Otevřená ruka krajiny zůstala stejně přívětivá, ale lidem již tato krása, která byla zaplácena těžkou prací, přestala stačit a také okolnosti se změnily.

V první světové válce padli čtyři mladí muži: Jindřich Henzl, Antonín Bednář, Václav Findejs a Jarolím Zunka.

Po druhé světové válce odešly do pohraničí rodiny Jana Kozla, Josefa Lidmily, Františka Macka, Františka Bačovského a Františka Beneše.

Po vytvoření JZD odešla většina mladých do jiných zaměstnání a také do jiných vesnic a měst, odkud cestování do práce nebylo tak obtížné.

A tak můžeme jen smutně říci, že :

v roce 1776 v osadě žili: 1 sedlák, 6 půlsedláků a 1 chalupkář: 8 rodin - 63 lidí

a v roce 2006 v osadě žilo 7 rodin - celkem 25 lidí.

Ale naděje tu je. V sobotu, v neděli a o svátcích je Studenec plný lidí. To přijíždí jeho chalupáři, kteří si své domky a domečky užívají, a ví, že tato pomyslná ruka jim pohladí duši pokaždé, když vyjdou nebo vyjedou těch prvních sto metrů ke Studenci.

Stará fotografie nám připomíná i staré popěvky, kterých tady na Vysočině zapsal Karel Plicka přes tři sta. Tuto písničku mu na besedě u Hromádků v roce 1940, zazpívali všichni sborově:

Vzpomínky

Hospodáři Gracias František a Gracias Jan ze Studence před 40.lety na Královské louce.

(Z kroniky pana Beneše ze Studence)

VE SVÁNOVSKÝM MLEJNĚ, DRN, DRN, DRN,
MELOU TAM STEJNĚ, DRN, DRN, DRN.

Když jdu ze Svánova, cesta se mi krátí,
pohlédnu na hřbitov, musím zaplakati.

Zpívejte svánovští kohouti,
ať se mé srdéčko nermoutí,
zpívejte kohouti vešle,
ať se má panenka zasměje,
zpívejte bude den,
zapřihnem koníčky, pojedem.